

Egy tudós költő Kelemen Erzsébet: *Rorate*,
Orpheusz Kiadó, 2017.

A rendkívül sokoldalú alkotói tevékenységet folytató – tanulmányíróként, drámaíróként, vizuális művészként egyaránt ismert – Kelemen Erzsébet *Rorate* című új verseskötete egy tudós poéta meggyőző teljesítménye. A széles műveltségű költőt számtalan, egymástól merőben eltérő esztétikai és eszmei hatás érte. Nyitottságot tanúsít az avantgard, neoavantgard poétika – gyakran bizarrnak tűnő – nyelvi kísérletei felé, mindazonáltal erősen kötődik a hagyományos versbeszédhez. Intellektuális lírikusként értő módon reflektál a (poszt)modern kor kihívásaira, ugyanakkor fogékony marad a szakrális és a nemzeti értékek iránt is.

A kötet címadó verse, a zsol-társzerű szövegrészeket is tartalmazó *Rorate* az örök adventi várakozást szólaltatja meg magas szintű poétikai eszközökkel („...Tüzet gyújtok kihült lépteid helyén / fázón, reszketőn, / s várom: lélektől lélekig / úr szülessen benned, hogy elérhesselek / já-szolnyi remény...”). E mű mintaszerűen igazolja, hogy egyetlen életen és életművön belül is jól összeegyeztethető egymással a tudomány és a hit iránti elkötelezettség, illetve a vizualitással foglalkozó tudós és az érzékeny poéta szerepe.

A jó arányérzékkel rendelkező költő kifejezésmódja gyakran puritán, tömör, szűkszavú. Megesik, hogy egyszavas sorokkal teszi „levegőssé” a verset (*Participáció*). És vannak egysoros versei és haikui is – ami arra utal, hogy nem zárkózik el bizonyos, divatosnak nevezhető költői törekvésektől sem.

A kötetben fontos szerep jut az intertextuális utalásoknak. Elég csak *A Hortobágyon* című művet említenünk, amely Pilinszky hangját idézi: „Marhavagonok, / öklök, ostorcsapások, / birkahodály-fekvőhelyek, / vagonok, juhaklok, / meggömbített disznó-ólak, / szöges bakancstalpak: / reszkető hajnalon

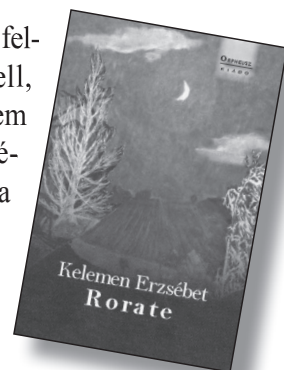
megölték őket, / de harmadnapon / fel-támadtak.” Ám hangsúlyozni kell, hogy itt már nem a háborús, hanem a néhány évvel későbbi, kitelepítéses-munkatáboros világ iszonyata elevenedik meg.

Más szövegeiben a játékoság kerül előtérbe. A *Találkozás* jellegzetes „csalivers”: sokáig erotikus költeménynek tűnik, míg végül „lehull a lepel”, és rájövünk, hogy a természetimádó költő rajongásának tárgya nem egy emberi lény, hanem a Tisza folyó. De hogy mennyire sokhúrú ez a költészet, azt nagyobb lélegzetű vállalkozása, a bölcseleti ihletésű *Szurdokszemcsék* igazolja, ilyen sorokkal: „...Az idő az időtlenség lüktető, dobogó része...”; „...Ha korlátainkat ismerjük, szabadok vagyunk...”

Izgalmas része a kötetnek a műfordítások ciklusa, amely – a mellékelt cédula szerint – Katarina Aila Hämäläinen, 1978-ban Rovaniemiben született finn költő és klasszika-filológus zsoltparaphrázisainak gyűjteménye. Kétségtelen, hogy a 150 genfi zsoltparaphrázis továbbbírása fontos, sikert érdemlő vállalkozás. Dicsőítés, hálaadás, könyörgés, kérés és panasz egyaránt jelen van itt, ahogy Dávid királynál is föllelhető ez a gazdag tematika. E ciklust úgy is értelmezhetjük, mint az ószövetségi művek – a zsoltparaphrázisok mellett többek között az *Énekek éneke* – mai olvasatainak gyűjteményét. Itt valóban ötvöződik a hagyomány a modernséggel. Hämäläinen és kongeniális költőtársa, Kelemen Erzsébet láthatólag hisznek abban, hogy az irodalom, a költészet világában lehetséges párbeszéd a különböző korok és kultúrák között.

A könyv illusztrátora a kiváló debreceni művész-tanár, Huszti László. Az általa készített grafikák igen finoman adnak jelentéstöbbletet a kötetnek. Jól érzékelhető, hogy az alkotók – a költő és a képzőművész – szoros szellemi rokonságban állnak egymással. Így a kötetben a társművészetek együttműködése is példaértékűnek nevezhető.

Bakonyi István

Kis kereszték hegye
(2014, linómetszet)